

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI.

Blaj, 7 Aprilie 1906

Numărul 14.

Invățământul popular.

Împrejurările au adus cu sine, ca să fim și noi stăpâni pe două averi prețioase: biserica și școala. Aceste două averi scumpe pentru un popor le-am moștenit dela străbuni, și dacă vom face socoteală, cum am știut să ne folosim de dănsese, cum le-am întocmit să ne aducă roadele în proporție cu jertfele, cum le avem astăzi, după un veac; fără îndoială va trebui să ne rușinăm de isprava puțină, la care am ajuns, pe terenul instrucțiunii.

De aci urmează, că am fost stăpâni prea slabi pentru averea cea scumpă și mare, și că comptul nostru de gestiune ne dovedește de muncitori leneși. Fără îndoială ni-s'a făcut multe greutăți, ca să nu putem înainta, dar proprietatea a fost și este în stăpânirea noastră, deci numai prin slăbiciunea noastră am rămas cu moșia neglijată, și plină de polomidă. Am putea avea seceriș bogat, durere că ni-a lipsit muncitorii harnici din câmpul și agrii roditori.

Așa după cum ne-am întocmit trebile după scuturarea iobăgiei, am fi fost în stare să dovedim spor în muncă, dacă fie-care lucrător își implinea cu sfințenie munca lor încredințată, dacă hotărârile luate de către căpeteniile dieceselor s'ar fi executat, dacă cei chemați a controla n'ar fi fost prea buni să zicem blajini a tăcea, ba chiar a ascunde muncitorii slabi, leneși și răutăcioși. Am avut în brazde prea mulți simbriași, cărora numai lâna și laptele oilor le-a plăcut, munca însă nu.

Constatând aceste adevăruri dureroase, datorința ne impune să căutăm cel puțin de aci înainte în oara 11. mijloacele de îndreptare. Măsurile de îndreptare se pot pune în aplicare de către cei în drept, cari sunt chemați prin demnitatea, ce ocupă, a governa și controla mersul învățământului popular.

După cum să practicăm astăzi învățământul școlar în cele mai multe comune și tracte, e păcat de jertfele, ce se aduc pentru dănsese. O stare mai disolată, neglijată și lucru de clacă, ce se face cu școlile noastre confesionale, abia se poate închipui. Să pot asămăna

cu unele cimiterii: desgrădite, pășunate de ori-ce vite, unde gropile să fac după placul fie-căruia, unde cei vii cu graba își îngroapă morții ca să scape de ei.

Această stare și păcat strigător la cer, nu se poate suferi, și datorința arhierilor nostri este, fără întârziare să pună în aplicare cele mai aspre măsuri de îndreptare, ori dacă nu se poate face îndreptare, atunci mai bine să le cedăm statului, luând o sarcină de pe popor, ce nu dă folos în proporție cu jertfele.

Fără îndoială, nu este lucru ușor educațiunea poporală, unde cei mai harnici părtinitori ai școlii și învățământului încă întâmpină sumedenie de greutăți. Nu numai, dar fiind aspri în aplicarea legilor instrucțiunii, cei mai competenți, adecă directorii școlari, se trezesc cu o mulțime de nemulțămii: părinții copiilor, cari se plâng de sărăcie, în multe locuri învățătorii sub cuvânt că prea sunt luați de scurt la împlinirea datorinței. Un lucru ar trebui să știe și unii și alții, că fără disciplină nimic nu se poate realiza. Exemplu este miliția, fie aceia cât de numeroasă, fără strictă disciplină nu se poate valora.

În instrucțiunea noastră populară încă se poartă introducerea strictă a disciplinei și controlului. Măsurile cele mai potrivite, cari ne-ar putea apropia către scopul, ce urmărim, cari ar putea sili și pe simbriași, ași face datorința, cari ar putea îndrepta stările triste de astăzi, după esperința temeinică, făcută în două decenii ar fi aceste:

1. Consistoarele noastre cu toată strictețea se îndatoreze pe directorii școlari, ca registrele despre propunerea materiilor, să se țină în curent. Să se subscrie regulat de învățători și catecheți.

2. Din aceste registre învățătorii să facă în toată luna arătări protopopilor cu subscrierea directorilor, în acele să se arete: Câte ceasuri s'a ținut într'o lună după materiile propuse. Așa d. e. Religie 16. Istorie 10, etc. Să se spună neted, cine a propus una și cine altă materie. Dacă nu s'a ținut ceasurile regulat în una, două ori trei zile, care este motivul? Protopopul colective să trimită date,

conform imprimatelor, prelucrate spre acest scop la Ven. Consistoare.

3. Aceste informațiuni să fie imprimate astfel, că din acele la primul control cei în drept să fie în curat, în care comună se ține și observă strict învățământul, și unde să face clacă?

4. După cum își fac datorința protopopii, preoții ca directorii școlari și învățătorii, astfel să fie distinși și avansați. Din contră asupra celor neglijenți cu toată strictețea, se să aplice cercetări disciplinare, suspendări și permutări.

5. Arătările despre neglijențele și absențele școlariilor, să se facă regulat, fără considerări de pretinie etc. După una, zicem două pedepsiri, la sigur, învățătorul și catechetul va avea pe cine învăța. Despre aceste să fie registre.

6. Protopopul cu ocaziunea examenelor să verifice registrele cu arătările primite. Despre relatările periodice, va avea să țină evidență scurtă, dar clară. Unde ar găsi numai urmă despre falsitate, seducere, neadevăr, fără cruțare se înceapă cercetare contra celor, ce au săvârșit abuzul.

7. Registrele să se verifice și subscrie cu observare, că sunt în cea mai perfectă regulă, ori să se însemne, care ar fi scăderea de îndreptat.

Aceste măsuri pe bărbații noștri însuflețiți pentru instrucțiunea poporală iar încuraja și ajuta, căci se află la datorință, iar pe cei leneși iar scoate la iveală, ba pe mulți iar chiar îndrepta.

Un lucru nu se poate trage la îndoială, toate eforturile noastre sociale, fără învățătura temeinică nu ne pot ridica din haosul și întunerecul, în care oarbea poporul fără carte. Aceasta o dovedesc evident ținuturile, comitatele, unde s'a pus temeiul pe învățatură, căci acolo poporul progresează în toate. În asemenea ținuturi poporul e religios, muncitor bun, păstrător și ține strâns la rândurile conducătorilor.

Fără sfială și temere hotărâți trebuie să lucrăm la îndreptarea învățământului, dacă vom dovedi neputință, atunci să le dăm stăpânirii, ca să ne învețe minte alții. Noi

facem un mare păcat, când jertfim banul și sudoarea poporului, ca să dăm pâine și adăpost aceluia, cari nu o merită. Și sunt deplin convinși, că nici 50% dintre școlile noastre, cum sunt astăzi conduse, controlate și întocmite, nu corespund nici celei mai modeste așteptări.

Rece-Cristur, Martie 1906.

I. Costin,
paroh.

EPILOG.

Într'un număr al „Unirei“ din anul trecut, sub titlul „Fiți pe pază“ am arătat că școlile foste grănițarești, și de prezent decretate comunale, sunt în mâna inspectorilor de școli ungurești un fel de „Vogelfrei“. Aceasta soarte dureroasă și nemeritată e comună tuturor școlilor, cari pe vremuri erau mândria poporului nostru „școli grănițarești“ despre cari să vorbea cu respect și fală. Acum ele nu mai sunt. Ceea-ce poruncește dl inspector e sfânt pentru ele, deși porunca departe e de sfințenia drepturilor poporului ca ceriul de pământ. Eroarea colosală și neprevăderea conducătorilor din trecut, cari s'au opus din răspuțeri ca ele — școlile grănițarești — să fie predate confesiunilor, să răsbună acum cu măsură îndesată. De! Minte românilor cea de pe urmă vine totdeauna prea târziu.

În cauza cu biblioteca ungurească senatul școlastic din comuna Tohanul vechiu — și și din alte comune — s'a apărât bărbătește timp de aproape un an de zile, căci acestui senat nu putea să-i fie indiferentă cumpărarea cu bani scumpi de pe spatele

copiilor de școală, sau și din fondul școlii, a unor cărți dintre cari unele batjocoresc numele de român întocmai ca și veninoasa foaie numită „Néptanitik Lapja“ și care este impusă tuturor școlilor cu deosebirea că aceasta să trimită gratis. A luat concluze peste concluze, a cerut, s'a rugat, a bătut unde a crezut de cuviință, dar totul înzadar. În cele din urmă s'a trezit cu un ordin dela comisiunea administrativă din Făgăraș, ordin subscris de singurul alișpan român din țara noastră care glăsuște a-a, că Senatul nu are drept nici barăm să facă recurs decât *extra dominium*. Mai spune ordinul, că dacă nu să procură biblioteca impusă și dacă nu să angajază, la horă, ca să zicem așa după placul dlui inspector și fondul școlastic, pe care l'au înființat câțiva oameni de inimă din comuna aceasta încă din timpuri mai bune, când nu-și puteau inchipui că el să servească a plăti conturi de cărți ale nu știu cărei librării ungurești-jidovești din Budapesta, în timp de 8 zile să va trimită un comisar de rezort, care pe spesele membrilor din senatul școlastic va îndeplini toate acestea. Cu alt ordin mi-s'a cerut ca inscripția românească de pe școală să o ștergem și să scriem pe ea în limba magiară: „köz-ségi elemi iskola“. Ba bin că nu! Aceste lucruri să le facă adecă le va face alt cineva, nu însă senatul care a fost ales ca eflux al voinței poporului din satul acesta. În consecvența senatului școlastic în ședința sa din 22 Martie, și-a dat unanim dimisiunea din postul său. Membrii acestui senat n'an putut suferi ca odiul poporului și al următorilor să lege de numele lor îndeplinirea unor fapte pe cât de nedrepte pe atât și de forțate.

Bârseanul.

Epistolă pastorală. Msgr. Raymund Netzhammer, Arhiepiscopul din București a adresat din prilejul păresimilor o călduroasă și preafrumoasă pastorală credincioșilor. În acest prim cuvânt de dragoste părintească leagă de inima preoților două lucruri: vestirea cuvântului lui Dumnezeu și instrucțiunea religioasă a copiilor, îndemnând în acelaș timp pe credincioșii săi să asculte predica și să-o urmeze, și pe părinți să crească inima, mintea și voința copiilor după cereștele creștinești „căci numai sfânta noastră religie este unica temelie, pe care se poate clădi și susține o educație și o formare de caractere tari, sănătoase și capabile de a înfrunța ispitele și primejdiile acestei vieți“.

Escel. Sa Msgr. termină pastorală cu următoarele cuvinte, întâmpinate cu simpatie, chiar și din partea foilor ortodoxe din România:

„Ca să ne anunțe pacea a venit Hristor Domnul, principele veșnic al păcii. A promova această pace, este datoria Bisericii și a slujitorilor ei, și este obligațiunea cea mai înaltă și onorabilă a episcopului. Pentru mine, ca fiu al sf. Benedict, al cărui ordin poartă în pajură cuvântul „Pax“, trebuie să fie o datorie și o sarcină îndoită, de a cultiva adevărata pace creștinească. Ca de fapt să nu bat drumuri de luptă ci de pace, iată care a fost rugăciunea mea de pe Montecassino, Muntele sfânt al Occidentului, unde mă pregăteam, lângă mormântul sf. Benedict, la înalta mea vocațiune episcopală. În această operă de pace fie-mi și prea sfânta Fecioară și Maica lui Dumnezeu mijlocitoare și protectoare!“

Har fie vouă și pace dela Dumnezeu Tatăl nostru și dela Domnul Isus Hristos.“

FEUILLETON.

DOUA IUBIRI.

(Continuare și fine).

Dar n'an trecut trei săptămâni și Dan căzdu la pat. Se usca văzând cu ochii și părea că-l cercă niște jungiuri pe la piept. Noaptea dormea foarte neliniștit și-și aducea aminte de multeori de chipul Eliei. Ce va fi gândit fata aceea, când el a părăsit-o în ziua logodnei? Bine dar ce drept mai avea să se gândească? Nu și-a bătut ea joc de Dan, nu a răs ea imoreună cu ceilalți? Dar dacă ei nici prin minte nu-i va fi trecut că-l va supăra? Putea el să creadă, că Elia a răs din răutate? N'a avut el vreme să-i cunoască sufletul? Nu i-a rămas lui până în sara aceea impresia ce-a avut-o mai întâi când a văzut pe Elia: că e un inger? — Și din zbuciumul de gânduri i-se limpezia tot mai tare unul: Elia e nevina-novată. Și atunci simțea o durere, pe care n'o mai simțise niciodată în viața lui: i-se părea că din inimă îi șoptește un glas plin de durere: „Dane asta e dragostea ta? Vrednic ești tu, că fata aceea și-a oprit odată ochii la tine?“ — Și lui Dan îi venia să strângă, să se înădușe cu perinile din pat, să înțepeniască deodată, să nu mai simtă nimic.

Preteasa atâta i-a melițat popii, până-ce Iancu a fost silit să meargă după un doctor.

Acesta făcu o față îngrijitoare și-i spusă popii între patru ochi: „Părinte, e

primejdie. Poate să fie atăcat în toată clipa de boală de pept. E din cale afara prea agitat, de nu se mai scapă de febrințeli.“

Iancu privi încrunțat la doctor: „Ce primejdie, doctore, ce primejdie? Las că-i trece știu eu că are să-i treacă. Ce ști Dta!“ Doctorul porni mânios și-i spusă, că mai mult să nu-l cheme la casa lui.

Și drept avuse popa Iancu. Dan se ridică din pat și se întremă în curând. Facea plimbări lungi pe câmp, prin păduri și când venia acasă, preteasa i-se părea că-i tot mai frumos. Bun e Dumnezeu, va mai trece vremea până la toamnă și atunci Dan va pleca să-și urmeze drumul acolo unde l-a lăsat: să se pregătească pentru chirotonire. — Acum să-i vadă fetele din jur, Doamne, știu că și-ar scoate vorbe rele, de să umpli o țară cu ele. Numai iacă. Dan nu vrea să meargă la nici o netrecere. Las numai, până va intra între oameni! I-a venit lui voia atunci.

Popa se linișți și aștepta să vină odată Septemvrie. Iancu, dacă ar fi fost după el, nu i-ar mai fi amintit lui Dan nimic, că ce are să facă. Era bărbat și știe el ce face. Dar preteasa vrea să aibă cât mai în grabă o noră în casă. — Și ficiorul era hotărât să meargă acum pe drumul pe care îl vor arăta părinții. — Încă de plecare însă, lui Dan îi sosi o scrisoare. A luat-o dela cancelarie și așa acasă nu știe nime de epistola asta. Dan cunoscă litera măruntă și-i cuprinsă un tremur nervos. „Nu vreau Bubi, să te supăr. Dacă-ți place ție așa fie. Tu vei fi fericit. Dar pentru Dumnezeu, atâta poți face și tu în lumea asta pentru mine: vino, să ne mai întâlnim odată. Numai odată să te mai văd. Nu

vor fi neamurile la noi. Îți promit. Dar de nu vei voi să îți nici atâta samă. Doamne, nu știu ce va fi atunci. Te aștept Bubi, să știu că te aștept. Sa-mi spui, că nu poți veni până peste un an, până atunci aștept. Numai să știu că vii!“

De când a primit scrisoarea până la plecare, Dan era voios ca un copil, căruia i-a dat o jucărie plăcută. Elia e tot așa de bună și curată. Se minuna preteasa, se ciudea și popa și amândoi se gândiau: „În sfârșit s'a întors băiatul pe calea cea bună.“ Dar în ziua plecării părea că i-au luat cu mâna bucuria lui Dan. Privea cu nește ochi pe care nu i-a mai văzut popa Iancu în viața lui: se mestecase în privirile acelea duioșie, teamă, întrebare, învăluite într'o ceață de durere. De ce se uita Dan așa de mult la scrisoare, la preteasă, la icoanele din casă? N'a văzut el scaunele și paturile? Uite, până și scaunul cu trei picioare în care mestecau mămăliga. Încă îl ridică, privește la el și-l pune iar jos. Apoi din grădină era să nu mai vină. Și când venea se vedea bine că și-a șters ochii de lacrimi.

O despărțire așa de duioasă nu le-a făcut Dan niciodată.

„Sărut mâna, mamă, și să mă ierți...!“ Preteasa izbucni în plâns.

„Să mă ierți și dta, tată. Te-am supărat mult în viață!“

Popa rămase cu ochii mari, deschiși.

„Cum vorbești tu, Dane, cum să te ierț? Te-am iertat de mult frate.“

Dan se sui în trăsură, dar acolo îl podidira lacrimile.

„Auzi, Dane, auzi, copile. Las nu merge azi. De ce să pleci cu atâta inimă

CORESPONDINTE.

Sinoadele protopopești.

— Tractul Giurgiu. —

— 3 April 1906.

Sinodul protopopesesc de primăvară s'a ținut în Gyó-Szt.-Miklós la 29 Martie a. c. prezentându-se aproape toți preoții. Punctul prim din program a fost îndeplinirea mărturisirii, a urmat apoi celebrarea s. liturgii a preasfințitelor, împreună cu esortarea ținută de On. V. Moldovan, preotul din Biczaz. A vorbit așa de frumos și la inimă, arătând într'un mod plastic momentele sublime dela cina cea de taină, starea psihologică a lui Iuda, după-ce în fața colegilor apostoli a descoperit Domnul Hristos planul mișelesc de vânzare. Vecinica ticăloșie omenească, ne spune oratorul, cum prinde rădăcini și în inimile preoților. În cât și astăzi pe lângă toată educația îngrijită, cât e de mare numărul acelor, cari cu buze viclene și inimi prihănite cutesc a gusta din jertfa s. euharistii, făcându-se complici în păcatul de trădare alni Iuda . . .

După invocarea Spiritului sânt, a urmat deschiderea ședinței sinodali, ținută în spațiile și confortabilele odăi ale nouelor case protopopești. Deschiderea s'a făcut prin un raport presidial, din a cărui cuprins mi-am putut însămna următoarele. În locul prim să accentuiască bucuria pentru succesele obținute întru restaurarea acestei parohii străvechi din săcnime, aproape perdută pentru biserica noastră.

Comuna Gyó-Szt.-Miklós, fiind una dintre cele mai vechi „fundată ante memoriam hominum” și „ante epochalis”, după cum spun registrele papali din 1332—

1337, pe la 1567, aveă deja 78 porți, nu e eschisă probabilitatea, cum-că și românii s'ar fi așezat în aceasta comună către finea veacului 16-lea.

Împrejurarea aceasta s'ar poate conchide parte din numirea unei localități din apropierea comunei de „Oláh-bükk”, parte pentru-că „Valea belchiei” cât și deschizăturile munților Biczazului, au fost puncte acomodate de comunicație pentru populațiunea vlahică, cumană și siculică.

În comunitate bisericească s'a constituit însă numai în partea II-a a veacului al 17-lea, ceea-ce arată și o notiță istorică dela 1630, din opul „Erdélyi egyháztörténelmi adatok”, unde s'ar zice la pag. 137, cum-că Hagoti Ioan și Muszka Mihály, au făcut o donațiune pentru biserica rom.-cat. din loc, ceea-ce nu s'ar fi întâmplat, de cumva ar fi avut biserică proprie. Pe la 1765, erau constituiți deja în comunitate bisericească independentă, având școală proprie, în care învață dascălul Toader.

Intemeiătorul propriu al acestei parohii a fost Ioanițiu Visoli, fost profesor de norme în Blaj, care în 1796, a fost numit de preot în Gyó-Szt.-Miklós. Prin conlucrarea acestuia s'a strămutat scaunul protopopesesc dela Szépviz la Gyó-Szt.-Miklós, în anul 1815, și care a și fost primul protopop aici.

În firul cronologic al întâmplărilor istorice din aceasta parohie este a se aminti anul 1868, când a ars biserica cea frumoasă de lemn. Evenimentul acesta nefast a înpins în ruină parohia, defecționând cea mai mare parte dintre credincioși, între cari și curatorul primar, Mihail Trohán.

Din 1868 până în 1884 serviciul divin s'a ținut într'o odăie dela casa parohială, iar de atunci și până în 25 Nov. 1900, în cripta familiei armenesti Czifra. La acest

dat s'a binecuvântat noua biserică greco-catolică de piatră, costând peste 5000 cor.

În 26 Decembrie 1905, s'a finit și edificarea nouelor case protopopești, ca care dat s'a și strămutat în ele actualul protop. E. Câmpean, la stăruința și conlucrarea căruia, în locul prim s'a ridicat aceste două odăi frumoase, cari sunt o adevărată pozoabă pentru neamul nostru din săcnime. Observ, cum-că casa e din lemn și cuprinde 7 odăi, dintre cari una e destinată de internat pentru școlarii români din Giurgiu, cari frecventează școlălele din Gyó-Szt.-Miklós.

Din partea oficială a raportului mai relevez, cum-că numărul familiilor gr.-cat. din acest district cu finea anului 1905, a fost de 4095 o creștere de 52 față de trecut. — iar a sufletelor de 19262. — o creștere de 243.

Născuți au fost: 751, cununăți 178, morți 503.

Numărul obligațiilor de școală a fost de 2521 dintre cari n'au cercetat nici o școală 1348.

Numărul actelor intrate la oficiul protopopesesc, au fost 984 cu 104, mai multe, ca în anul trecut, dintre cari cu finea anului 1905, au rămas neresolvate numai 3.

Sinodul nu a fost în poziție de a accepta propunerea primă din Nr. 12, al „Unirii” a. c. de a se țineă cont pe venitor, la împărțirea pensiunilor, de calificația respectivului, după-ce contribuțiile de până acuma la modestele noastre fonduri s'au făcut după o scală egală, cu ce drept s'ar putea acuma pretinde obligațiuni și sarcini egali în schimb pentru favoruri neegali?

A doua propunere s'a primit în principiu, și la timpul său și preoțimea acestui district va contribui cu cel puțin 1% din ajutorul de stat.

rea? Nu-i grabă, știi, azi nici nu e comunicație directă. Tebuie să aștepti într'un loc 6 ceasuri. Ce-i face în acolo Dane? Las, pleci mâne și nu aștepti nici o jumătate de ceas!

— Mă duc acum, tată, las' că mă duc. Mână, Gheorghel!

Gara nu era departe, și Dan a plecat după oșina cea bună. Cât ce se depărta de casă, sluga trebuia să lase caii în paș, căci Dan părea că vrea să-și ieie rămas bun dela toate casele, dela toate buditele din sat. — Doamne, ce case frumoase. Străluciau de albe și o mândrie părea că se desprinde din ori-ce casă și curte largă. Și uite, pe la porțile ce mai bulgări de copii: să-i frângi în genunche. Unde a mai văzut Dan așa odrasle? Și a umblat și prin țări străine. — Femeile bătrâne pe la porțile, cu furca în brâu de lână, să vie un măiestru mare să le vadă și-apoi să nimiască lumea cu tablourile sale. Și uite, carul acela, cu doi boi, ce se leagănă în mersul domol, pare că de-a dragul să te întinzi pe fânul de pe leasa lui, să-ți vie somnul, și numai din când în când să-ți ridici puțin capul, și să zici ridicându-ți pălăria de pe ochi: „Cea, Păun!” Luncile cu otava moale, deasă, pare că te chiamă să te cobori din căruță și să te plimbi pe lângă ele, odihnindu-ți privirile pe covorul verde. — Și iată aici pe priponul acesta, aici e mai bine, că de aici se vede tot. Dan nu se mai pută răbda.

„Las', Gheorghel, las' să mai steie, să mai răsuflie caii!”

Gheorghel nu putea înțelege cum să resuflie, când abia au făcut câțiva pași, abia au eșit din sat.

Satul de aici nu se vedea, numai unde și unde albind, ca pete de var printre pomi. Dacă știi în câtrău e biserica, puteai să bagi de samă și clopotnița neagră.

Soarele se apropia de sfințit și umbrele dealurilor cădeau ușoare și moi. Răcoarea se coboria din înălțimi făcând să fie văzduhul și mai curat. Bolta cerului albastră părea mai groasă, spre miazăzi se răzima de munții fumurii. În oprit pășteau vitele albe, dăngăind din când în când clopotul vre-unui bou împungaciu, ce mergea în frunte. Caprele pe măgură, înprăștiate printre spini, le cingulian frunzețele, furnicând neastâmpărate. În răstimpuri se ridicau în înălțimi mugete de vaci, ce tot dau să scape din ciurdă acasă. Și mai rar răsună boncăitul mănios al taurului. De pe coaste și din văi venia glas de fluer. Melodii frânte, nepotrivite dela copii ștregari, ce acum se învață să zică, și melodii pline unduloase, pline de flori, din fluerile tinerilor, la cari le mijeste mustața. Ca într'o biserică largă, sonoră, plângea sufletul îndurerat, viu, al doinei:

„Bade, de dragostea noastră
O nfflorit doi pomi pe coastă,
O nfflorit și s'o uscat . . .
Dragi ne-am fost, și ne-am lăsat.”

Pe drum treceau care cu fân, așa de frumos încărcate, de părea că le-ai pieptenat. Și de-asupra sulului, de lângă gluga albă, răsăria câte un cap bălan de copil, clătănându-se încet, ca și când ar vrea să adoarmă. Românul pe lângă care, cu biciul pe umăr, să leagănă și el în mers domol. Iată acolo, în lunca aceea, a fost otava mai mare, că acum o străng în mici căpițe flăcăii, pe când fetele tot nășesc după greblele, ce aleargă harnice. E atâta să-

nătate și atâta viață în tinerii aceștia, și așa frumuseți găsești între ei, cum n'a văzut Dan în lumea, pe unde a umblat el.

Feciorul popii Iancu se nita la toate acestea, ca și când nu le-ar mai fi văzut nici-odată. Privește și nu se mai satură. Câtă frumuseță, Doamne, și câtă sănătate. Știi, să stai totdeauna cu fruntea ridicată, când te întreabă cineva: „Ce nație ești?” Și el unde merge acum? . . . Între cei, cari au vorbit așa de batjocoritor despre viața lui. Acolo, unde îi vor zice iar Havasi, să nu mai știe nime, că de unde a venit. Lui Dan îi trecu un fior rece prin tot trupul. Ce să caute el între oamenii aceia? Ce rost are viața lui acolo?

Pricep ei ce-i frumos și bun în lumea asta? Dar nici să priceapă, ce urmează de aici? Nimic. Pentru oamenii, față de cari nu au, decât dispreț, de bună samă, că nu vor face nici un bine. Dar tu, care știi ce plătește tulpina de unde ai pornit, care cunoști durerile, idealurile unui neam, să te închizi într'o cetățue și să nu mai ești de acolo? Nu, nu, sufletul tău, Dane, e cu mult mai larg, cu mai adânc! Ți-a răsărit în cale o femeie, ai iubit-o, o iubești și acum, dar iubirea asta vezi bine că te smulge, te înstrăinează de acolo, unde ai pută să trăiești. Vai, Dane, aceea nu-i viață, ce ți-ai închipuit-o tu mai înainte: să te retragi într'un colț de lume cu femeia, pe care o iubești și să nu-ți mai pese de nimic. Vezi tu bine, cum ți-se ridică peptul, când privești peste sat, peste hotar, sus în înălțimi, departe la munții vineți. Aceste toate te cunosc, măi Dane, ți-le-a dat Dumnezeu ție, ca aici să-ți areți vrednicia vieții. Cine știe dacă nu a rău și Ella atunci din

Toate punctele din program au fost pertractate în cea mai bună ordine.

Fixându-se ca loc pentru ținerea proximalului sinod, parohia Varviz, ședința se închide prin prezidiu, care a reținut la masa-i ospitală pe toți frații prezenți.

uua.

MISIUNI POPORALE.

— Tractul protopopesic al Sibiului. —

— 24 Martie 1906.

Cu ochii sufletului meu mi-să pare, că văd și acum înaintea mea mulțimea de popor și în inima mea simt încă viu impresia, ce mi-a lăsat entuziazmul sfânt și însuflețirea evlavioasă a acestor sute de creștini dornici după hrană sufletească.

Nu mi-am putut închipui efectele, cari le produc misiunile populare și susțin tare, că numai cei activi în aceste misiuni își vor putea face o icoană adevărată despre fructele binefăcătoare ale acestui apostolat.

Și, Doamne sfinte, câtă indestulire sufletească îți cauzează lacrimile la sute și sute de oameni, fără deosebire de sex și etate, lacrimi izvorite din inimi recunoscătoare, și câtă mângâiere ai, auzind cuvintele lor simple de mulțumită pentru binele sufletească care li l-am făcut!

Misiuni și preoți ne trebuiesc, preoți cari cu însuflețire apostolească să lucreze cu râvnă și zel, în aceste timpuri de ispite, la întărirea în credința adevărată, a moralului

inimă, ca și altele? Asa-s femeile, ușoare. Dar, măi Dane, un bărbat nu se lasă să-l poarte o femeie de mână! Ce să cânti tu în negura aceea vecinică, în furnicatul acela de oameni trecuți înainte de vreme? Să colinzi iar străzile, ca să găsești o casă?

Dan se frământa așa cu gândurile, pe când sluga se uită la el umit: oare de ce nu mai vine domnișorul, să mergem? Câte-odată își vorbește în gând așa de duios, de ochii i-se umplu de lacrimi. Măi Dane, mă, să pleci tu așa pentru totdeauna, fără să spui o vorbă legănată cuiva. Să nu se supere? Parcă așa nu se vor săpăra! Ce inimă ai tu, Dane?

Din clopotniță începuseră de-odată să se împraștie în văzduh, învălindu-se, valurile cântecului de aramă. Umplura cuprinsului întreg, trecură peste deal, treziră și pădurile vecine. Lui Dan i-s'au părut de tot cindate valurile acelea de cântec.

I-se părea că-s niște vestitori, ce aleargă grabnic în toate părțile, pornesc furtună spre munți, vin iar înapoi, ca biciniți de o putere nevăzută. Glasul acela dureros îi pătrunse în suflet.

„Cine a murit, Gheorghe?”

— Știe Dumnezeu, domnișorule. — Nu știu, domnișorule au fost mai mulți pe ducă. Dan îmbrățișă iar cu privirea satul și hotarul întreg, de-asupra căruia plutia chemător, plin de durere glasul clopotului. Un oftat adânc, prelung, ca la oamenii ce mor, îi ținu pieptul înălțat, apoi își aținti ochii ageri, plini de vânăi la Gheorghe, măsurându-l din creștet până în tâlpi. Văstarul de ficior se miră, că de ce se uită așa la el ficiorul popii. Zise serb: „Nu plecăm?” Dan, fără ca sluga să-și deie samă îl îmbrățișă, și-l strinse cu putere la piept:

„Întoarce Gheorghe, întoarce, că mergem acasă!”

I. Agârbiceanu.

și iubirei creștinești între credincioșii sfintei noastre biserici. O singură ocaziune, va convinge pe fiecare despre necesitatea și folosul spiritual deosebit al acestor misiuni, precum o singură ocaziune va câștiga ori cărui frate preot amintiri, neșterse din mintea și inima lui și sub puterea acestor amintiri dulci vot va pune în sufletul său, că ori când și ori unde, pentru poporul nostru misiuni să vor practiza, permițându-i împrejurările — el ca pârtaș activ va fi între cei de întâi.

Subscrisul am cercat, și stăpânit de aceste simțeminte scrisam aceste rânduri.

Conform hotărârii luate de preoțimea gr.-cat. a tractului protopopesic al Sibiului în sinodul din primăvara anului 1905 și aprobată de către Venerata superioritate bisericească — în 24 Martie n. a. c. zelul nostru protopop Nic. Togan, în fruntea preoților Dion. Aron, Ioan Ghișoiu și Dion P. Decei s'au prezentat în comuna Alămor, locul designat pentru primele misiuni populare ale acestui an.

Ziua întâi.

La intrarea în comună, preoții: Alesiu Lazar din Alămor, Simion Opriș din Armeni Nicolae Pop din Hașag și Alesiu Staicu din Ludoșul-mic, toți îmbrăcați în ornate preoțești, în mână cu s. evanghelie — semnul propoveduirii cuvântului dumnezeesc și cu crucea semnul creștinesc al biruinței — în fruntea a sute de creștini din Alămor, Armeni și Hașag, purtând înainte-le prapori fălăind superb, așteptau pe misionari. Preotul Opriș în cuvinte alese bineventează pe cei sosiți, iar protopopul răspunde mișcat. Cu toții ne-am dus direct la s. biserică; aci, după rugăciunea „Împărate ceresc” și vorbirea pătrunzătoare și la înțelesul tuturor rostită de harnicul protopop tractual despre însemnătatea misiunilor populare, numai decât s'a început s. liturgie.

Erau mulți, foarte mulți în biserică, pe la ferestrele bisericii și prin cimitiriul apropiat.

După s. Evanghelie preotul Decei a ținut predica despre „scopul omului pe pământ și despre scopul lui supranatural”.

Câtă atențiune, cât interes împreună cu o adevărată evlavie îți arată poporul vorbindu-i la inimă și din inimă! Și uită de ale sale lumești și transpus cu trup, cu suflet în sfere mai înalte, te-ar asculta așa cum e flămând și năcăjit zile întregi.

La sfârșitul s. liturgii, în decursul căreia învățătorii din Alămor, Armeni și Stenea cu cantorii bisericilor cântau și ei mai altcum — mi să pare — ca de alte dați, și cântau atât de frumos, s'a spus poporului întreg programul zilelor de Sâmbătă și Duminecă, timpul statorit pentru misiuni în aceste părți. Apoi în procesiune mândră cu praporii și cântăreții cântând, petrecut-au sutele de creștini pe preoți până la locuința preotului local.

După amiază la 2 oare s'a săvârșit vecernia. Preoții în procesiune duși dela locuința preotului iarăși de mulțimea poporului: bărbați, femei și copii până la biserică în bună rânduială, aci preotul Alesiu Lazar a vorbit despre „pocăință” iar la sfârșitul vecernei a vorbit preotul Alesiu Staicu despre „căsătorie ca taină instituită de Mântuitorul Hristos” și despre „beție”. Amândouă predicile au făcut impresiune adâncă asupra poporului prezent, care astfel pregătit apoi

a început a-și ușora sufletele în taina pocăinții.

Opt preoți au mărturisit sute și sute de creștini. Vedeai pe fețele tuturor o impresie de evlavie, religiositate și dor de îndreptare, cum poate ei în viața lor n'au simțit și cunoscut până acum. Li s'a cetit apoi la toți „paraclisul”.

Ziua a doua.

Culmea înălțătoare de suflete și gândiri mărețe a misiunilor s'a ajuns în ziua sfântă a Duminicii. Des de dimineață curtea preotului și strada erau îndesuite de popor, așteptând plecarea la biserică în procesiune a preoților găzduiți cu multă ospitalitate și bunăvoință la casa și masa preotului bun și blând, Alesiu Lazar.

La 7 oare am plecat în procesiune la s. biserică. Sunetul sărbătorească al clopotelor se amesteca armonios cu cântările cântăreților, Ceriul mândru senin însenina vesel fețele tuturor. Simțiau cu toții renașterea în natură și în sufletul omenesc.

S'a început utrenia. La s. liturgie după cetirea evangheliei, preotul Dionisiu Aron a vorbit frumos, blând și atrăgător despre „s. cuminecătura”.

Observam prin mulțime un murmur de indestulire și dor sfânt de a primi la sine cu drag sfântul trup și scumpul sânge a lui Hristos. S'au cuminecat apoi cu toții. Și cu atâta evlavie, cu atâta smerenie apropiatu-s'au de s. Potir credincioșii acestia și vedeam că acest moment va fi și va rămânea cel mai scump în viața lor pământească! S'a împărțit și „anafora”.

După sfârșitul acestora ne-am reîntors iarăși în procesiune la casele preotului local.

După un cias preoții în frunte cu protopopul ne-am dus pe la fruntașii comunei: primar, curatorii, învățătorii, etc., săvârșind mai multe „feștării” precum și „ungerea de pe urmă” la 20 morboși.

La 2 oare p. m. tot în procesiune am plecat la facerea inseratului în biserică, slujirea părăstaselor în cimitir, pentru morții credincioșilor noștri din această comună, și sfințirea apei tot aci.

Presupuneam, că poporul va fi obosit în urmarea unei atât de mari încordări sufletești și trupești, dar m'am înșelat! Când am ajuns la biserică, cimitiriul din jurul bisericii era îndesat de oameni precum și biserică. Numărul celor prezenți era — fără exagerare — preste 1000.

Am făcut vecernia și apoi am ieșit în cimitir.

Aci preotul Dionisiu P. Decei într'un elan de însuflețire și entuziasm izvorit din sufletul și întreg „eul” vieții sale tinere a vorbit sub ceriul liber mulțimei: despre moarte și mormânt, despre durerile, lacrimile noastre în această vale a plângerii și despre fericirea dincolo de mormânt, despre legătura creștinilor cu morții lor și datorințele noastre față de iubiții noștri repausați; despre raiu, purgator și iad și în legătură cu aceste despre credința adevărată păstrată în biserică lui Hristos, așezată pe piatra s. Petru, pe care nici porțile iadului nu o vor învinge.

Erau mulți, foarte mulți ascultători și cu toții, fără osebire de confesiune și neam lăcrimau: ei simțind până la adânc mângâierea sufletească câștigată în aceste două zile, iar noi preoții de bucurie și satisfacțiune, văzând cu ochii noștri fructele ostenelelor noastre.

S'a săvârșit apoi slujba pentru cei morți și sfințirea apei, când iubitul nostru protopop începe a vorbi. La început lin și dulce cu voace tremurătoare, apoi tot mai entuziasmat tot mai însuflețit, răpind cu sine atențiune, minte și inimă. „Am venit cu dragoste la voi, nu ca să stricăm „legea și profetii“ ci ca să vă întărim în credința strămoșască, în credința singură adevărată, care numai una poate fi, precum un Dumnezeu este în cer și o biserică pe pământ, biserică singură mântuitoare, biserică noastră, afară de care nu este mântuire. Voi ați ascultat glasul nostru, ați simțit și ve-ți simți binele sădit de noi în inimile voastre. Păstrați cu scumpătate adânc în inimile voastre învățăturile auzite și aduceți roade binefăcătoare de credință, nădejde și iubire. Noi vedem și cetim pe fețele voastre simțământul cel mai scump al inimei unui creștin: recunoștința! aceasta va fi plata ostenelelor noastre de două zile și ne ducem mângâieți, că apostolatul nostru și-a adus fructele sale“.

Cam astfel a vorbit protopopul nostru, aducând în fine mulțămintă tuturor: preoților și fruntașilor comunei, cari au contribuit cu fapta și cuvântul la reușita misiunilor populare îndeplinite în aceste două zile. — După mulțămintă și a preotului local — Ales. Lazar — adusă protopopului și preoților pentru ostenelele lor împreunate cu greutate și jertfe — poporul întreg s'a botezat.

Entuziasmul era la culme! poporul își espunea prin sute și sute cuvinte — așa cum el știe — mulțămintă sa; preoților le sărutau mâinile și hainele și binecuvântau cu lacrimi în ochi ocaziunea dată de a fi părtași unor momente sufletesti atât de edificatoare.

Și eu când m'am depărtat din mijlocul acestui popor, am binecuvântat ciasul, care m'a îndemnat să plec în misiuni populare, iar amintirea acestor două zile va rămânea neștersă în inima mea și în conștiința mea o voace mereu îmi șoptește:

Preoților! poporul nostru e bun, blând și ascultător, nu-l lăsați pradă ispitelor și păcatelor, cu râvnă și zel apostolesc mergeți și învățați, vestind pretutindenea cuvântul lui Dumnezeu!!

REVISTE.

Budapesta. Ministrul președinte Fejérváry și cu cel de interne Kristoffy, au fost în audiență la Viena. După semne va fi o parțială crasă ministerială. Vor eși din cabinet Kristoffy și Lányi. Causa demisiunii lui Kristoffy e, că Majestatea Sa nu vrea să ordone nouele alegeri, și astfel întimpinând punctul său de vedere refuz, el va dimisiona. Asupra nouelor alegeri, trebuie să se decidă până în 9 April. Că se vor ordona nouă alegeri ori nu, nime nu știe. Să svonește însă, că în loc de alegeri să va confiscă constituția Ungariei.

Iritația și deprimarea în tabera cavalerilor tulipanului e mare. Mișcarea inițiată contra productelor din Austria, a alarmat tare pe austriaci. Eroii nostri prevăd, că revolta și acțiunea austriacilor contra productelor ungare tare iar frige la călcăie; în cazul acesta Ungaria în timp

scurt e adusă la faliment. Cereale și vite din Ungaria, să vând în Austria la an de peste un miliard.

Nr. 27/1906.

CONCURS.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ va conferi pentru anul școlar 1905—6 un *stipendiu de 200 cor.* din „Fundatiunea Georgiu Boer din Vadu“, pentru un elev de naționalitate română, ce urmează la vre-una din școalele medii din patrie, având preferință în înțelesul literelor fundatiionale aceia, cari sunt înrudiți cu fericitul fundator.

Cererile pentru acest stipendiu au să se înainteze comitetului central al „Asociațiunii“ în Sibiu (*Nagyszeben*), strada morii Nr. 6., cel mult până la 20 April st. n. a. c. provăzute cu următoarele documente:

- Atestat de botez,
- testimoniu de pe anul școlar 1904—5.
- atestat de paupertate,
- documente, prin cari să se constate înrudirea cu fericitul fundator.

Cererile intrate după terminul de 20 April n, nu se vor conzidera.

Sibiu, din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ ținută la 27 Ianuar. 1906.

Iosif Șteroa Șulț,
prezident.

Octavian Goga,
secretar.

Noutăți.

Știri personale. Părintele canonic dr. *Augustin Bunea*, despre care se știe, că petrece în Roma să se a face studii istorice, a fost în unanimitate ales membru al Academiei „*Arcadia*“, societate literară, înființată încă la 1690, care are o mulțime de filiale prin cetățile Italiei. Societatea aceasta a avut o înrădăcinare horăritoare asupra dezvoltării spre bine și ridicării literaturii italiene. Membrii acestei societăți primesc la alegere nume de pastori din străvechea Grece. Părintele Bunea a fost numit: *Aleandro Tiro*.

Din Arhidieceză. Cu terminul de 20 April n. se eștie concurs pentru completarea parohiei *Cricău*, tr. Aiba Julia, cu venit congrual de 268'32 cor. Cu terminul de 30 April pentru completarea parohiei *Sân-Petrul-de-Câmpie*, tr. Pogăceleii, cu venit congrual de 136'36 cor.

Dela Academia română. Simoatienului poet ardelean *Octavian Goga*, i-s'a votat din partea Academiei în actuala sesiune premiul *Nasturel* de 4000 lei pentru volumul său de poezii, aparut anul trecut, care a fost primit cu atâtă căldură din partea tuturor. Nici ca se pută o premiere mai nimerită. Trimitem cele mai călduroase felicitări poetului nostru.

Știri literare. Nr. 2 din escelenta revistă musicală „*Muz. Română*“, ce apare sub redacția prof. *Murașanu*, are un vals plin de temperament liric „*Superiorii*“, care reproduce în tonuri caracterale conducătorilor internaționali de baieți din 1898. A tot un *Caprice-Étude*, mesă de forță pentru pianști dexteri, cântat cu succes la ultimul concert dela Arad o bucată pentru concert religios de dl *Anastasescu*, bucată bine apreciată, și în sfârșit o dutoasă doină de pe *Târnavă-mă* comunicată de doamna *Maria Vlăsa*. — Din Iași ne-a sosit zilele acest a o dragă rândunică, p evestitoare de apropierea caldei primăveri, e frumoasa revistă *Viața Românească*, a cărei directori *C. Stere* și *P. Bujor*, încunjuțați de o puternică pleiadă de alți scriitori talentați, vor să reînnoșcă în vechia capitală a Moldovei vremurile de înflorire a „*Junimei*“. Dorim succese desăvârșite! — „*Roadele*

milei creștinești“ e titlul unei scrieri adânc simțite datorite preotului *Teodor Câmpian*, în care scoate la iveală nouele așezăminte de îndreptare morală, inițiate de avocatul *Bartolo Longo* în *Valle di Pompei* din Italia. Această prețioasă scriere a fost editată de Dr. *Elie Dăianu*, protopopul Clujului. Vom reveni asupra ei. — Dl *Andrei A. Popovici*, a scos în broșură studiul său politic și economic *România și Ungaria*, în care răspunde la un articol a dlui *Măniekovic*, publicat în o revistă franceză din București, referitor la referințele comerciale ale Austro-Ungariei și României. Răspunsul dlui *Popovici* e scris cu multă căldură și relevă rând pe rând greșelile de căpetenie din articolul dlui *Măniekovic*.

Stășel acusat cu trădare. Telegrammele sosite din Petersburg, aduc sensațională știre, că consilii de războiu, a descoperit, că generalul *Stășel*, comandantul apărător al *Port-Arturului*, ar fi predat japonezilor acest port așa de bine întărit, pentru suma de 2 milioane ruble.

Convocare. P. T. Domnii acționari ai societății comerciale pe acții „*Consum*“, își va țineă adunarea generală ordinară la 21 Aprilie n. 1906, la 3 oare d. a. în localul „*Patriei*“.

Catastrofa dela Courrieres. Profundul doliu cauzat de teribila catastrofa s'a mai nșurat puțin. Zilele acestea au fost aflați 14 mineri, cari aproape trei săptămâni au stat între ruine, nutrindu-se cu ovăz din grajiiul cailor. Chinurile îndurate de abia se pot noșea.

Un frumos și folositor cadou de sf. Pași este o poliță de asigurare pe viață în favorul soției și a copiilor, sau pentru rudele și amicii, la cari ține tot omul de bine. Și pentru donațiuni filantropice la biserică, școli etc. prin contractarea unei asigurări pe viață, să poate ajunge pe calea cea mai ușoară, la un capital respectabil. Spre aceste scopuri atragem atenția onor. cetitori la anunțul băncii de asigurare „*Transilvania*“ din numărul de față al foii noastre.

Posta redacțiunii.

I. T. Pentru Dumnezeu, aveți milă și de noi și de cetitori: raport de 18 pagini, trimis cu rugămintea specială să-l publicăm în întregime! Mai bine pe scurt și mednos și apare mai curund, decât lung și cu întârziere.

Ean. Sperăm, că nu-și va perde efectul, nici mai târziu. Rugăm scuzați întârzierea.

Dr. B. Mulțămite, nu-ți uita de noi nici altă dată.

„*Păstorul sufletesc*“. Vă vom face loc în numărul următor.

N. Z. Vă rugăm de puțină răbdare.

A V I Z.

Frumoase și trainice rame pentru oglinzi și chipuri ofere prompt și cu preț moderat

VILHELM NAFTALI
în Blaj.

Comandele din prov. nțe se eșcută grabnic și culant.

A u i z.

La societatea comercială „*CONSUM*“ în Blaj, să caută pentru conducerea cărților de comptabilitate

UN FUNCȚIONAR COMERCIAL,
care să se priceapă și în branșa Băcăniei.

Salar anual 840 Cor. și cuartir.
Terminul concursului 30 Aprilie nou.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Spiritismul.

(Continuare)

2. Despre existența fenomenelor acestora avem *mărturisirile mai multor corporațiuni*. În Franța și Anglia sunt înstitute anume de a crește medii; iar Americanii din Statele-Unite deja din 1853 înaintară un memorandum, cu 15.000 de subscrieri, la congresul republicii, ca să exmită o comisiune, carea să se ocupe cu fenomenele spiritiste. Memorandul expune fenomenele spiritiste: o putere necunoscută, ziceau ei, ridică, mișcă și mută obiecte grele dela locul lor, și acestea se fac, zice memorandumul, în fața alor mii de oameni. Se văd flăcări de diferite culori, prin sale întunecoase, fără să fie acolo ceva materie fosforescentă. Se aud bătănturi, câteodată mai debile, de altădată bubuituri ca de tun, de tunet; se cutremură pereții caselor; se aud sunete de dobe și de instrumente muzicale, chiar și dacă nu sunt de acestea prin apropiere. Și puterea aceasta necunoscută trece și în trupul omenesc: intrerupe senzațiunile, oprește mișcarea, scârțează temperatura normală a trupului omenesc, ori a unor părți din el, până la răceală și întepeneală de cadavru; câte odată intrerupe respirațiunea pe oare întregi; urmează apoi multiplicarea cazurilor de nebunie și de sinucidere; dar s'a întâmplat și aceea, de boale vechi și crezute incurabile s'au vindecat îndată de tot, ori cel puțin în parte. — Aduge memorandumul și explicațiile, ce se dădeau la fenomenele acestea. Unii le explicau ca produse de spiritele morților; alții ziceau, că ar fi fenomene naturale, deși nu se pot explica; dar memorandumul nu se ocupă cu ipotezele acestea, ci constată faptele și mărturisește despre adevărătatea lor istorică. Și fiindcă originea lor misterioasă, natura lor particulară și influința lor cea mare asupra intereselor omenimei, pretinde o cercetare minuțioasă, îndelungată și științifică; cer să se exmită comisiunea. ¹⁾

Tot aci putem pune și „societatea dialectică“ din Londra, întemeiată în 1867 sub prezidenția lui Lubbock. Societatea aceasta a exmis o comisiune constatătoare din 32 de membri: profesori, medici și juri, cu scopul să cerceteze faptele spiritiste. La începutul cercetărilor, din acești 32, numai 8 erau convinși despre adevărătatea fenomenelor spiritiste, și din aceștia numai patru erau spiritiști. În decursul cercetărilor s'au mai convinși 12; și după 46 ședințe spiritiste, — la cari au luat parte cu neîncredere și au aplicat toate mijloacele pentru delăturarea sinamăgirii or înșelăciunii —, au mărturisit cu toții, că există fenomene spiritiste. ²⁾

3. *Decretele bisericii*. Am văzut decretul curiei romane din 1857. Pe lângă ei mai sunt o mulțime de circulare de ale episcopilor catolici, germani, americani etc., cari condamnă spiritismul cu fenomenele lui. Semn, că faptele spiritiste există, căci nu se pot condamna, și nu se pot opri credințioșii dela un lucru neexistent. Dar nu numai biserica catolică, ci și bisericile protestante au luat poziție ostilă față de spiritism. Așa au purces protestanții din Statele-Unite; sinodul anglicanilor din 1881; consiliul bisericesc regnicolar german; etc., despre cari vom vorbi la urmă.

4. *Mărturisirile bărbaților de știință*, și ce e mai mult, naturaliști, al căror scop unic a fost să se convingă despre adevărătatea istorică a fenomenelor spiritiste. Vom lua numai vre-o câțiva, căci altcum nu am găta, fiindcă literatura spiritistă e cea mai bogată dintre toate literaturile timpului mai nou, numărând zeci de mii de opuri, și 160—170 ziare. ³⁾

Încep cu dl *B. P. Hașdeu*. Dsa e spiritist. A suferit mult pentru convicțiile sale. Unii l-au crezut sinamăgit, alții nebun. Dar pentru aceea dânsul e convins de realitatea faptelor. E omul, care zice despre sine, că în istorie, în filologie, în ori ce sferă a cunoștinții a fost totdeauna *sceptic*, respingând autoritarismul de sus, ca și popularitatea de jos, și că și-a croit pretotindinیا singur prin propriile sale cercetări după izvoare, o cale nouă, bună ori rea, cum îl tăia capul, dar din inimă curată, fără frică de nimeni, fără folos personal, fără fățărnicie, fără reclamă; ⁴⁾ dsa, zic, e spiritist.

Dar să lăsăm pe dl Hașdeu și pe cei asemenea dsale la o parte, pentru că domniilor se ocupă mai numai cu scrisorile automate și cu medii vorbitori, unde ușor poate să fie înșelăciune, fiindcă nu poate fi controlă deplină, ¹⁾ și să vedem alți bărbați, cari pun pond mai mare pe fenomenele mecanice ale spiritismului, cum ar fi: mișcarea de sine a obiectelor, ridicarea lor în aer, sunarea de sine a instrumentelor muzicale, apariția și fotografarea spiritelor, scrierea directă a spiritelor, urme de mâni și de picioare nevăzute, trecerea unui corp printr'altul; toate fenomene, cari pot fi controlate ușor.

a) Intre aceștia fie în locul prim francezul *Dr. Paul Gibier*. El e medic și nu e spiritist, și nici nu crede, că ar putea să fie fenomene spiritiste, pentru că e materialist, și ca atare nu poate admite, că ar putea să fie fenomene contrare legilor cunoscute ale materiei. Dar cu toate acestea vrea să cerceteze și el fenomenele spiritiste, fiindcă după auzite i-se păreau importante. Și se convinge despre adevărătatea lor istorică. Dar oamenii trag la îndoială obiectivitatea convicției sale, și atunci el scrie o carte, pe la 1891: „Analyse des choses“, în care se apără, spunând, că el nu e om prost și are experiență în cercetări, și așa nu s'a putut înșela. Căci el a fost mai mulți ani derândul în fruntea laboratorului de patologie experimentală din Paris; lui i-s'a încredințat să facă experimentări cu anumite boale la diferite animale; el a aflat mai întâi germeii turbării, și a fost premiat pentru lucrările sale de facultatea de medicină din Paris. Pe el, ca pe cel mai bun experimentator și observator, l-a încredințat republica franceză cu studiarea alor două epidemii de coleră aziatică, alor două epidemii de friguri galbene, și a metoadelor experimentale ale învățaților streini. ²⁾

b) Al doilea fie germanul *Zöllner*. El a luat parte la mai bine de 36 ședințe spiritiste de ale mediului american *Dr. Slade*. Faptele le-a constatat și le-a examinat împreună cu profesorii: *Fechner* și *Scheibner* din Lipsca, *Wilhelm Weber* din Göttinga, și cu profesorul *Hoffman*. *Zöllner*, pe cum știm, era necredincios. Și ca să se convingă despre realitatea fenomenelor, lasuși aducea obiectele de experimentare și le schimba la fiecare ședință. Tot așa schimba el și localul ședințelor, ca nu cumva dedându-se mediul cu obiectele și cu localul, să poată înșela. De asemenea era el, și împreună cu el soții de experimentări, cu mare băgare de samă la mâinile și picioarele, și la toate mișcările lui *Slade*, anume, ca să se încunjure orice înșelăciune. Urmarea cercetărilor acestora a fost, că *Zöllner* din necredincios și materialist, ce a fost, s'a făcut spiritist. Convicțiile și-le-a depus în opul intitulat: „Wissenschaftliche Abhandlungen“ apărut în Lipsca. Mare bucurie s'a făcut atunci în tabăra spiritiștilor prin convertirea lui *Zöllner*, pentru că el era unul din bărbații cei mai vestiți ai timpului său. Dar antispiritistii încă n'au stat cu mâinile în sin, și au început să-l erabată, ori mai bine zis, l-au declarat de nebun. Spre scopul acesta se provocau la nebunia din familia lui, și la lipsa de ordine din opul lui citat. El, se înțelege, se apăra atacând vehement pe contrari, și făcând chestii personale. ³⁾

Atunci, prin 1878, păsește la mijloc profesorul *Fechner*, care încă a fost de față la ședințe, și ia în apărare, nu modul de purcedere al lui *Zöllner* ori deducțiunile lui, ci adevărătatea fenomenelor spiritiste.

(Va urma.)

¹⁾ „Numai pentru hatărul lor (Lombroso, Crookes, Zöllner etc.) nici decum pentru propria mea plăcere, am cercetat și eu în studiul de față tavița cea cu făină a lui Lombroso și celelalte fenomene inferioare ale Spiritismului, deși cele superioare, voi să zic cele sugestionale, scrisoare, muzică, desemn, inspirațiune, sunt singurele cari mă pot mișca pe mine.“ Hașdeu, *Sic cogito* pag. 189.

²⁾ Hașdeu op. cit. pag. 15—16.

³⁾ Wolkenberg, pag. 73—75.

¹⁾ Franco pag. 140 și urm. și Wolkenb. 219.

²⁾ Wolkenberg, pag. 70.

³⁾ Franco op. cit. pag. 98.

⁴⁾ „Sic cogito“, pag. 18.

Datorințele bărbaților.

(Continuare.)

Mai sunt și alte păcate de preacurvie, cări le săvârșesc soții de căsătorie. Sânta scriptură vorbind despre căsătorie, zice: „*taina aceasta mare este, iar eu zic de Hristos și de biserică*“.¹⁾ Și totuși de câte ori nu e altceva, decât vâlul celor mai nesaturate, celor mai rușinoase destrănări. Cum se va mira lumea în zina cea din urmă, când toate faptele acestea rușinoase să vor descoperi înaintea tuturor. Nu-mi îngăduie sfințenia locului acestuia, să vă arăt toate ticăloșiile de felul acesta. Atâta însă vă pot spune: nu-i iertat să săvârșiți nici o faptă, despre care nu știți cu siguranță: bună-i, sau rea, îngăduita-i, sau ba ci cereți totdeauna sfatul părintelui vostru-sufletec, carele vă spune vouă, ce trebuie să faceți.

Maria și Iosif, sânta părechie împărătească. Henrich și Cunigunda și alte multe părechi evlavioase au dat omenimii pilda cea mai strălucită de vergurie și onestitate în căsătorie. De aceea și voi bine ați face dacă ați urma pildele acestea măcar din când în când. Nu vă sfătuiesc să vă îndatorați la asta prin vot, ci de bună voie să vă înfrânați în zilele sfințite de biserică. În zilele, în cari vă împărtașiți cu sfințele taine. Asta însă nu e datorință, e numai sfat. Trebuie mai departe să fiți *credincioși* soțiilor voastre. Isus Hristos are numai o singură mireasă biserică lui Dumnezeu. Tot așa și bărbatul creștin să aibă numai o singură femeie. Însuș Dumnezeu când a întemeiat căsătoria în raiu, unui bărbat, lui Adam i-a dat o *singură* femeie, pe Eva. Adevărat, că în legea veche a fost iertat, ca bărbatul să aibă și mai multe femei, când însă fiul lui Dumnezeu a venit în lume, a spus sărbătorește, că asta numai pentru învârtoșarea inimii Jidovilor a fost îngăduită, acum însă să șterge. El iarăși a dat căsătoriei curețenia dela început, a ridicat-o la vrednicia de taină, a poruncit ca bărbatul să aibă numai o femeie, și ca legătura lor numai moartea s'o poată desface. Chiar și legile firii te îndatoresc pe tine bărbat creștin, să fii cu credință cătră femeia ta. Înaintea altarului, în tainica ființă de față a lui Dumnezeu, înaintea ochilor tuturor sfinților cerului, înaintea servitorului bisericii ai încheiat cu femeia ta un contract sărbătorec, prin care ai promis soției tale credință nestrămutată până la mormânt. De bună samă femeia ta numai cu condiția, că vei ține cu tărie credința promisă, a venit după tine. Ce lucru rușinos ai făcut, când nu ți-ai împlinit promisiunea. Cu atât mai vartos să-ți aduci aminte, că Dumnezeu cel atotștiutor și preadrecht între trăsnete și fulgere a poruncit de pe vârful muntelui Sinai: „*Să nu preacurvești, să nu poțtești femeia de-aproapelui tău!*“²⁾ Răsună în ure hie tale cuvintele și mai aspre ale lui Hristos, a judecătorului tău vecinic: „*Iară eu vă zic vouă, că tot cel ce se uită la femeie, ca să o poțtească pe ea, iată a curvit cu ea în inima sa.*“³⁾

¹⁾ Efez. 5, 32.

²⁾ Efire 20, 14; 20 17.

³⁾ Mat. 5, 28.

La Egiptenii cei vechi preacurvarilor li-să tăia capul. După legile Germanilor, păgânii trebuiau să fugă, să treacă printre nucile, ceea-ce de regulă să sfârșia cu moarte. La Jidovii din L. V. erau scoși afară din comună și li băteau cu petri. În celea dintâi veacuri ale creștinismului, preacurvia să pedepsia prin o pocăință de 15 ani. În vremea aceasta păcătoșul trebuia să postească numai cu pâine și apă de-arândul, alți 5 ani apoi trebuia să asculte sânta liturgie în picioare și trebuia să părăsască înainte de a să săvârși sânta jertfă, iar în ceialalți 5 ani din urmă nu le era îngăduit să se împărtașească cu sânta cuminecătură. Adevărat, că în zilele noastre nu mai sunt obicinuite astfel de pedepse publice, dar totuși nu e scutit nici astăzi preacurvarul de alte pedepse, poate tot așa de mari, tot așa de groaznice. Din casa preacurvarului a perit ori-ce fericire și bună înțelegere, și dacă au perit odată, cu greu să mai pot câștiga. E cu neputință să ne și închipuim, că femeia înșelată de bărbatul său, să va purta față de el cu aceeași iubire, care i-a arătat-o la început. Apoi mai este deedeapsa cea de ve-i despre care ne vorbește sânta scriptură prin cuvintele următoare: „*Nu vă înșelați: nici curvarii... nici preacurvarii... împărăția lui Dumnezeu nu vor moșteni.*“¹⁾

Bărbatul creștin e dator în sfârșit să-și iubească femeia. Isus Hristos și-a iubit mireasa sa, biserică până la moarte, până la moartea crucii. Pentru ea a trăit, pentru ea a lucrat, pentru ea și-a dat sufletul. Din iubire cătră sânta sa biserică a jertfit totul, nimica n'a cruțat, nici măcar cel din urmă picur de sânge. Iubirea aceasta minunata alui Isus I. A. e pilda e măsura iubirii, care trebuie să o arătați față de mii-ile voastre. „*Bărbaților, iubiți-vă mii-ile voastre, cum și Hristos a iubit biserică,* zice apostolul la Efez 5 25.

Vor mai fi apoi unii, cari vor zice: femeile cu timpul îmbătrânesc, își pierd tot farmecul, toată frumusețea, devin nesuferite; lipsa de iubire, neascultarea, încăpăținarea și alte multe scăderi de ale lor te amărăsc și fac să se stingă iubirea cea dintâi. De bună sama iubirea cea dintâi iubirea simțuală nu e statornică; drept aceea să se întemeieze căsătoria pe altfel de iubire, mai credincioasă, mai bună.

(Va urma.)

Dare de samă și mulțumită publică.

(Continuare și fine.)

c) South-S haron.

Vasilie Gabra I. Nicolae 30 c. Onihie Mihai 25 c. Vasilie Mihai 20 c. Ioan Voican 20 c. Ioan Velicea 20 c. Miron Lața 30 c. Oanu Mihai 5 c. Gherasim Mihai 20 c. toți din Lunca. Crucian Ciogovan 2 cor. 50 f. Ioan Margineanu 1 c. 25 f. din Tănu. Ioan Mija. Părău 1 c. 25 f. Vasilie Farcaș 1 c. 25 f. Arion Benta 2 c. 50 f. Ioan Mihai 1 c. 25 f. Teofil Stoia 5 c. Ioan Tutelea 2 c. 50 f. Ionita Tutelea 5 c. toți din Tănu. Filimon Cădea din Bertan 1 c. 25 f. Anghel Nicolae 1 c. 25 f. Nicolae Rogozan 1 c. 25 f. din Ibișdorful-român. Ioan Brohain 1 c. 25 f. Nicolae Sava 1 c. 25 f. Iova Ilie 2 c. 50 f. din Veșerd. Nic. Mihai din Zlatna-săsască 1 c. 25 f. Nic.

¹⁾ 1 Cor. 6, 9, 11.

Cristea din Bendorf 2 c. 50 f. Ioan Aleman 1 c. 75 f. Nic. Lăpădat 1 c. 25 f. din Tonăreca. Petru Buzasc din Jucul-rom. 1 c. 25 f. Iosif I. Roman 1 c. 25 f. Nic. A. Poșă 1 c. 25 f. Nicolae Roman 1 c. 25 f. Nic. Sava 1 c. 25 f. toți din Sebeșul-de-jos. Din Comsa din Iba-falău 1 c. 25 f. Vasilie Costea 1 c. 25 f. Georgiu Mihoin 1 c. 25 f. Nic. Negrea 1 c. 25 f. din Hogvilăg. Petrea Tuli 1 c. 25 f. din Lașlea-mare. Augustin R. și din Lodroman 2 c. 50 f. Iosif Fintea din Blaj 1 c. 25 f. Teodor Bentyea din Lupu 2 c. 50 f. Serafin Ințelea 50 f. Iacob Rosala 50 f. din Părău. Filon Suplăcean din Lepindea 1 c. 25 f. Filimon Teodor din Drâmbariu 2 c. 50 f. Vasilie Guciu din Cetate-de-baltă 75 f. Ioan Ardea din Homorod 50 f. Zaharie Gregoriu din Hundorf 1 c. 25 f. Ioan Costea 1 c. 25 f. Ilie Costea 1 c. 25 f. Tit Oniga 1 c. 25 f. toți din Sâncel. Alexandru Perța 1 c. 25 f. Dorofeiu Șuşman 1 c. 75 f. Titiana Șuşman 50 f. Aurelia Haprian 50 f. Hila Ghenjan 1 c. 25 f. toți din Berghin. Pașcu Marca din Mihalt 1 c. 25 f. Ioan Cristea 2 c. 50 f. Ioan Toasca 2 c. 50 f. Ioan Șolea 50 f. Dumitru Pistea I. Ilie 1 c. toți din Micăsasa. Ieftin Popa 2 c. 50 f. Constantin Șovrea 50 f. Ioan Ghelea 5 c. din Făget și Vasilie Buda din Lunca 5 cor.

d) Illasco-Mô.

Nicolae Comsa 50 c. Simion Hususan 31 c. 24 f. Simion Lața 40 c. George Feisan 25 c. Vasilie Bârlea I. Partenie 40 c. Alexandru Rusu 20 c. Ioan Gabra I. Săvu 20 c. Miron Lața 30 c. Ioan Rusu I. George 10 c. Ioan Velicea I. Ghigor 26 c. 24 f. Ioan Rusu I. Ioan 10 c. Ioan Marcu 11 c. 44 f. Ioan Rusu I. Pavel 1 c. 24 f. Achim Velicea 25 c. Vasilie Ignat 5 cor. Vas. Baciu I. Ioan 10 c. Alexandru Lața 10 c. Vasilie Bârlea I. Nicolae 10 c. Ioan Lața lui Crucian 10 c. toți din Lunca. Nicolae Pop din Șorostin 5 c. Ioan Streza din Micăsasa 10 c. Vasilie Mateiu din Cristian 1 c. 24 f. Iacob Teșă 1 c. 24 f. Vasilie Gaston 1 c. 24 f. Ieroftei Mânzat 1 c. 24 f. toți din Aciliu. Lefkovitz et Schwacz, șef de postă în Illasco-Mô 5 cor.

Mai departe Ioan Rusu I. Tia. a cumpărat un Epitrafir cu 14 cor. Dănilă și Emilian Popa, o față de masă de dantelă pe masa s. Altar și două perdele în preț de 10 cor. și Anica Popovici, o față de dantelă pe masa s. Altar cu 10 cor. toți din Lunca. Pentru aceste fapte marimonioase, le exprimăm și pe această cale cea mai profundă mulțumită tuturor binevoitorilor și sprijinitorilor sfinței noastre biserici.

Lunca, 13 Martie 1906.

Curatoratul bisericos.

Bibliografie.

A apărut:

„Sămănătorul“ Revistă Literară. Anul V Nr. 12. cu următorul sumar: A. Vlahuță, Chemare. — D. Nănu, Oasian (fragment). — N. Iorga Sectia literară a Academiei române. — X. Cugetări. — O. Carp. La țară (poesie) — I. Boteni, Ne-am iubit de de copilași. — A. Stavri Pănașul codrilor (poesie) — L. Maricaș. În fericire (poesie). — Al. Gheorghiu, Doina (poesie). — I. Neculau. Prin străini (poesie populară). — N. Iorga. Cronică. În spăliment: Caruța poștei la popasul Călugăreni; Serata la Curte sub Regulamentul Organic (după Doussault); ilustrații.

Augustin Paul: Întră Someș și Prut, schițe, impresii, amintiri. Costă cor. 1-30 și se pot procura dela: Librăria Seminariaală din Blaj.

Proprietar, editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabrică

(8) 4-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor
nouă, pe cum la turnarea de nou a clopo-
telor stricate, mai departe spre facerea de
clopote întregi armonioasă, pe lângă ga-
ranție pe mai mulți ani, provăzute cu ad-
justări de fer bătut, construite spre a le in-
toarce cu ușurință în ori ce parte, îndată
ce clopotele sunt bătute de o latură prin
aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu
deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe
ori premiate, cari sunt provăzute
în partea superioară — ca violina —
cu găuri după figura S și pentru
aceea au un ton mai intensiv, mai
limpede, mai plăcut și cu vibrarea
mai voluminoasă, decât cele de sis-
tem vechiu, așa, că un clopot pa-
tent de 327 kg. este egal în tonul
unui clopot de 461 kg. făcut
după sistemul vechiu. Mai departe
se recomandă spre facerea scaune-
lor de fer bătut, de sine stătă-
toar, — spre preadjustarea clo-
potelor vechi cu ajustare de fer
bătut — ca și spre turnarea de
toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu

(7) 4-52

↳ întemeiată la anul 1868 ←

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii),
asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune.
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, întrețineri și alte produse
economice etc.

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul
morții și cu termin fix. asigurări de copii, de
zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a
capitalului.

Valori asigurate contra in- capitale asigurate asupra
cendiiului: vieții:

83,697.147 coroane.

9,093 949 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:

pentru despăgubiri de incendii 3,858.280 c. petru ca-
pitale asigurate pe viața 3,380.658 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:
Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu
I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița
și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele
mai mari.

74

distingeri.

6

medalii de stat.

10,000

motoare liferate
spre indestulirea
tuturora.

Fiiala

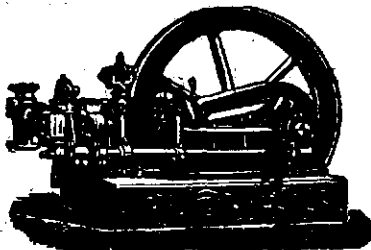
Fabricii de motoare din Drezda

Ignafiu Gellért & Cie.

Budapest, VI. Teréz-körút 41.

Telefon 12-19.

Motoare cu benzin, cu ulei, cu spirt,
cu acetylen. — Motoare cu benzin pentru
inblătit.

Celea mai moderne, celea mai perfecte
și cele mai rentabile motoare generatoare.

Motorul de Drezda e recunos-
cut de cel
mai escelent fabricat în toată Europa. Con-
strucție trainică. Pregătit din material ales
și b.n.

Trainic! Nici după ani de lucru nu
are lipsă de reparatură. —
Rentații la siguranță. Manipularea e foarte
simplă. Spesele de lucru sunt mici.

Motoarele de Drezda să pot
privin
lucru la diferite întreprinderi industriale și
economice: la mori, la fabrici de cărămizi,
fabrici de scânduri și de lemne, la scos de
apă, la negoiul cu lapte, la imblătit etc.

Instalările noane să fac prin oamenii
noștri experți.

Deslușiri și preliminar se dau la cerere.

Garanță bună! Condițiuni de solvire
avantajoase. (31) 12-24

Cruce saū stea duplă

electro-
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88503.

Vindecă și înviorază pe lângă garanță:
reumă, astmă, (respirație grea), insomnie
vijeirea urechilor, auzirea grea, epilepsie,
nervositate, neapetit, gălbănare, durere
de dinți, durere de cap, impotență, in-
fluență, precum și ori-ce morb de nervi.
Morboșul, care nu se vindecă în timp de
45 de zile folosind aparatul de sub Nrul
88503, își reprimește banii numai decât.
Acolo unde n'a folosit nici un medicament,
cercați aparatul meu; sum convins despre
sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
e de aplicat la morburî vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
e de aplicat la morburî mai ușore.

Spediția centrală de vânzare îl trimite
în fără și străinătate cu rambursă, saū
dacă banii se trimit înainte.

SCHIEFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

16 (48-52)

Gratuit:

o cumpenă de casă și o mașină de fier.

Din cauza imbulzelei prea mari a marfei
trimit în totă lumea renumita și de totă lumea
plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:

6 lingurițe, 6 furculițe,
6 linguri de masă, 12
lingurițe de cafea, 6 cu-
țițe de desert, 6 furcu-
lițe de desert, 1 lingură
pentru supă, 1 lingură
pentru lapte, 2 luminări
elegante pentru salon,
tote din argint de Mexico

total 46 bucăți numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător pri-
mesce ca dar, și pe lângă garanță

o cumpenă de casă de o putere
de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și din-
lăuntru) despre calitatea căruia primesc garanța
pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă
ori prin trimiterea banilor înainte.

SCHIEFFER D. SÁNDOR,

BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

— Pentru 5 corone —

trimit 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucăți), bun și fin

☉ Săpun de toaletă ☉

pregătit din: trandafiri, lillie, viole, resedă,
jasmin, lăcrămiore.

Banii să se trimită înainte, ori se vor ridica
cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,

Budapesta, VIII. Bezeredy 3.